

Body Sensations Questionnaire (BSQ)

Korte beschrijving

Meetpretentie: De BSQ meet angst voor lichamelijke sensaties, die kunnen optreden wanneer men gespannen of angstig is. De lijst bestaat uit 17 symptomen die optreden bij paniek. De meeste symptomen zijn van somatische aard ("Druk of zwaar gevoel op de borst"), maar ook meer psychische symptomen komen aan bod ("Je verward voelen en niet meer weten waar je bent"). Achterliggend aan de vragenlijst is het Chambless en Goldstein concept van "angst voor de angst". Kenmerkend voor patiënten met paniekstoornis is dat zij bang zijn voor lichamelijke verschijnselen die optreden wanneer een angst- of paniekaanval optreedt. Een hoge score op de lijst betekent veel angst voor de lichamelijke en psychische gewaarwordingen die optreden bij paniek.

Antwoord type: De zeventien vragen van de lijst worden beantwoord door een keuze te maken uit vijf antwoordmogelijkheden die de mate van angst voor het symptoom aangeven ("niet angstig of bezorgd" tot "heel erg angstig").

Subschalen: Er worden voor het instrument soms drie of vier subschalen onderscheiden: Cardiale en respiratoire symptomen (hartkloppingen, druk op de borst, kortademigheid), gastro-intestinaal (misselijkheid, zwaar gevoel in de maag, etc.), symptomen die duiden op activiteit van het perifere zenuwstelsel (zwaar gevoel in armen of benen, tintelingen), of centrale zenuwstelsel (duizeligheid) en psychische symptomen (je verward voelen). Een definitieve factor-oplossing is nog niet voorgesteld. Vandaar dat voorlopig alleen de totaalscore op de 17 items wordt bepaald. Inspectie van de ruwe scores brengt natuurlijk aan het licht wat de kernsymptomen zijn van de betreffende respondent.

Scoring: De score op de subschalen wordt vastgesteld door de gemiddelde score te berekenen van alle items van de schaal. De maximale score voor de schaal is 5, de minimale score is 1.

Psychometrische gegevens

Betrouwbaarheid: Interne consistentie van de schaal is goed. Alfa's bedragen $\alpha = 0,91$ voor de totaalscore op de schaal. Test - hertest betrouwbaarheid van de totaalscore is $r = 0,81$.

Validiteit: De schaal hangt substantieel samen met andere schalen voor paniekstoornis zoals de ACQ en in mindere mate met schalen voor depressieve klachten. Sterk vermijdende agorafobici scoren vooral hoog op de sociale gevolgen subschaal.

Gevoeligheid voor therapie-effect: Verandering in score is pas klinische relevant indien deze meer bedraagt dan bijna 1 punt verschuiving in score. De precieze waarden is 0,97 voor de totaalscore. Veranderingen die geringer zijn dan deze waarden kunnen het gevolg zijn van de meetfout van het instrument. De grensscore voor de overgang van pathologisch naar normaal is 1,93 voor de totaalscores. Respondenten met een score onder deze waarde behoren waarschijnlijk tot de gezonde populatie, bij respondenten met een hogere score dan deze grenswaarde is het meer waarschijnlijk dat zij behoren tot de klinische populatie.

Normen

BSQ	Normalen		Patiënten	
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
Zeer hoog	> 2,47	> 2,40	> 3,76	> 4,06
Hoog	1,89 - 2,47	1,83 - 2,40	2,83 - 3,76	3,30 - 4,06
Boven gemiddeld	1,53 - 1,88	1,36 - 1,82	2,36 - 2,82	2,88 - 3,29
Gemiddeld	1,24 - 1,52	1,17 - 1,35	2,01 - 2,35	2,36 - 2,87
Beneden gemiddeld	1,06 - 1,23	< 1,17	1,72 - 2,00	1,89 - 2,35
Laag	< 1,06		1,25 - 1,71	1,31 - 1,88
Zeer laag			< 1,25	< 1,31

Bron voor normen: de Beurs, E. (1993). The assessment and treatment of panic disorder with agoraphobia. Amsterdam, the Netherlands: Thesis Publishers.

Referenties

Chambless, D. L., Caputo, G. C., Bright, P., & Gallagher, R. (1984). Assessment of fear of fear in agoraphobics: The Body Sensations Questionnaire and the Agoraphobic Cognitions Questionnaire. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 52, 1090-1097.

Bouman, T.K. (1998). De Body Sensation Questionnaire (BSQ). *Gedragstherapie*, 31, 165-168.